

Umhverfis- orku og loftlagsráðuneytið
Borgartúni 26
Reykjavík 105

SENT Á SAMRÁÐSGÁTT

Reykjavík, 18. september 2026

Efni: Umsögn Samtaka iðnaðarins um drög að leiðbeiningum um viðskipti á heildsöluorkumarkaði

Samtök iðnaðarins (hér eftir „SI“ eða „samtökin“ eftir atvikum) hafa tekið til umsagnar drög að leiðbeiningum um viðskipti á heildsölumarkaði, mál S-136/2026.

Drögin eru sett fram í kjölfar breytinga á raforkulögum með lögum nr. 45/2026 þar sem lögfestar voru reglur um gagnsæi og háttsemi á heildsölumarkaði raforku. Um er að ræða innleiðingu á ákvæðum reglugerðar Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 1227/2011 um heildstæðan og gagnsæjan heildsölumarkað fyrir orku (hér eftir „REMIT“). Stjórnvöld birtu í júlí sl. til samráðs drög að reglugerð um framkvæmd 20. gr. a – 20. gr. i raforkulaga, eins og þeim var breytt með lögum nr. 45/2026, þar sem finna má ítarlegar reglur um bann við markaðsmisnotkun og innherjasvikum, upplýsingar sem teljast til innherjaupplýsinga og birtingu þeirra, upplýsingaskyldu um viðskipti, eftirlit og greiðslu kostnaðar af eftirliti. Lögin og reglugerðin eiga að taka gildi 1. janúar 2027.

Í umfjöllun um málið á samráðsgátt stjórnvalda kemur fram að leiðbeiningunum sé ætlað að stuðla að samræmdum skilningi á þeim skyldum sem hvíla á markaðsaðilum samkvæmt raforkulögum og skýra hvernig Raforkueftirlitið hyggst túlka og beita viðkomandi ákvæðum. Leiðbeiningarnar feli ekki í sér sjálfstæðar skyldur umfram þær sem leiða má af raforkulögum og stjórnvaldsfyrirmælum á grundvelli þeirra. Í þeim áfanga leiðbeininganna sem eru til samráðs eru birtir kaflar um skilgreiningar og gildissvið V. kafla raforkulaga, innherjaupplýsingar, skylduna til að birta innherjaupplýsingar opinberlega og bann við innherjasvikum og ólögmati miðlun innherjaupplýsinga.

Samtökin skiluðu umsögnum um frumvarp til laga nr. 45/2026 þar sem gagnrýnt var að umfjöllun í greinargerð með frumvarpinu endurspeglaði ekki íslenska raforkumarkaðinn og hvöttu samtökin stjórnvöld til að kalla eftir greiningu á því hver reynsla af innleiðingu reglnanna hefur verið í Noregi og skoða hvernig ákvæði REMIT falla að íslenskum markaðsaðstæðum. Þá skiluðu samtökin umsögn um framangreind reglugerðardrög þar sem samtökin lýstu sig mótfallin gildistöku reglugerðarinnar í óbreyttri mynd. Í umsögn sinni gerðu samtökin eftirfarandi athugasemdir:

- REMIT hafi ekki verið tekin upp í EES-samninginn og drögin falli illa að íslenskum raforkumarkaði. Um sé að ræða löggjöf sem feli í sér umfangsmiklar skyldur á markaðsaðila án fullnægjandi samráðs og áhrifamats.
- Skilgreining á hugtakinu heildsöluorkuafurð gangi lengra en ákvæði REMIT og sé því gullhúðað.
- Í reglugerðardrögunum sé enginn greinarmunur gerður á fyrirtækjum sem kaupa raforku til eigin langtímanotkunar og aðilum sem stunda regluleg kaup, sölu eða miðlun með heildsöluorkuafurðir. Raforka sem keypt er samkvæmt tvíhliða raforkusamningum sé jafnan að fullu nýtt af kaupanda og almennt ekki til reiðu á markaði á gildistíma samnings. Samtökin telja því rétt að stórnotendur með tvíhliða langtímasamninga verði undanskildir

upplýsingaskyldu reglugerðardraganna eða skyldan bundin við endursölu raforku og/eða veruleg pöntunarfrávik frá samningsmagni yfir einhverju ákveðnu viðmiði.

- Krafa um afhendingu samninga um afhendingu á raforku til stórnotenda skorti lagastoð og feli í sér gullhúðun á ákvæðum REMIT.
- Kröfur um birtingarleið innherjaupplýsinga séu of íþyngjandi.
- Gildistöku breytingu á raforkulögum og reglugerðinni verði frestað þar til nauðsynlegar úrbætur hafi verið gerðar.

Samtökin eru mótfallin gildistöku framangreindrar reglugerðar í óbreyttri mynd og kalla eftir breytingum á henni. Sömu rök eiga við um leiðbeiningardrögin. Samtökin fagna því að óskað sé eftir athugasemdum við efni og framsetningu leiðbeininganna, þar á meðal hvort þær séu nægjanlega skýrar og veiti markaðsaðilum leiðbeiningar um framkvæmd laganna. Samtökin telja leiðbeiningarnar ekki veita leiðsögn um hvernig framangreindar breytingar á raforkulögum og reglugerð um framkvæmd 20. gr. laganna lúti að starfsemi stórnotenda. Nánast öll dæmin sem nefnd eru í leiðbeiningardrögunum varða atvik hjá framleiðendum og kerfisstjóra. Samtökin vísa í þessu sambandi til umfjöllunar í umsögn Norðuráls.

Umrætt regluverk felur í sér verulega íþyngjandi byrðar fyrir þá markaðsaðila sem undir regluverkið falla, m.a. þungt regluhlýtingarálag í tilviki reksturs langtímasamninga. Í fyrirbyggjandi 62 blaðsíðna drögum að leiðbeiningum er hvergi fjallað um til hvers ætlast er af stórnotanda sem kaupir raforku til eigin nota samkvæmt langtímasamningum.

Virðingarfyllst,
f.h. Samtaka iðnaðarins

Guðný Hjaltadóttir,
viðskiptastjóri á iðnaðar- og hugverkasviði